№ro 88.

GAZETA KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 2. LISTOPADA ROKU 1798. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 24. Października.

Gazeta naſza dworſka pod artykułem *z Turczech*, donoſi co naſtępuie.— Podług liſtow *z Semlina*, ſzczęście woienne nieopuściło ieszcze *Basmana-Oglu*, który znalazł świeżo ſposob wydobycia ſię z niebeſpiecznego położenia, w którym ſię znaydował, przez przypuszczony ſzturm do *Widdynu*. „ Z rozkazu *Porty* na dniu 25. Września rozpoczęty był generalny attak do tey twierdzy, pod dowodztwem *Kapitana Baszy*, *Alio* Baszy *Notaliy* i innych Baszow. Zrazu powiodło ſię wodzom *Tureckim* odnieść nieiakie korzyści; a nawet opanować kilka ſzańcow, lecz to zwycięſtwo nie długo trwało. *Baſsman-Oglu* przygotowanym był do szturmu, i na kilka ſtaiow od miaſta założył miny. Jak tylko widział zbliżonego nieprzyiaciela ſtosownie do ſwego życzenia, rozkazał przy nayteższym ogniu armatnym zapalić miny, a tym sposobem tak ſtraszną porażkę ſprawił w woyſku *Tureckim* i tak powszechne zamieszanie, iż oblegaiąca go armia ledwo w 3. dni znaleść ſię i zebrać mogła. Przez ſame miny 2000. ludzi życie utraciło, a bardzo wiele śmiertelnie rannych zoſtało. Nie można ieszcze dokładnie oznaczyć całkowitey ſtraty, gdyż z rozproszoney armii ieszcze ſię wszyscy żołnierze dotąd nie powrocili. Takim tedy ſposobem i ten trzydzieſty pierwszy attak nie powiodł ſię woyſku *Tureckiemu*.

Rozeszły ſię tu wprawdzie pogłoſki, iż cała flotta przewozowa *Francuzka* z 300. ſtatkow ſkładaiąca ſię zoſtała ſpalona; iż *Mammelukowie* napadli na *Alexandryą*, iż *Buonaparte* attakowany bliſko *Kairu* przez *Bejow*, przymuszony był do zrobienia kapitulacyi, którą *Bejowie* raczyli przyiąć, iż woyſko *Francuzkie* miało ſię poddać w *Malcie* mieszkańcom tamteyszym etc. etc. Gdy iednak gazeta naſza dworſka nic o tym dotąd nie wzmiankuie, oczewiſta ieſt rzecz, iż pogłoſki te ſą zmyślone, i rząd żadney o tym urzędowey nie ma wiadomości.— G. *Bellegarde* przybył do *Klagenfurt* dla dopełnienia tam zleceń danych ſobie od rządu.— Znaczne korpusa pod miaſtem naſzym i w ſamym mieście zebrane, maią ſię udać wkrotce do armiow, a mieysca ich regimenta *Węgierſkie* zaſtąpią.— Korpus *Roſſyiſkie* przeznaczone do *Moldawii* i *Wołoszczyzny*, iuż tam nie poydzie, ale udać ſię ma do kraiow *Włoſkich*.— Dwor nasz wszyſtkich przykłada ſtarań do utrzymania ſpokoyności na ſtałym lądzie. Flotta *Roſſyiſka* ma poplynąć proſto do *Neapolu* dla obronienia tego państwa od wszelkiego attaku.— Inne liſty donoſzą z *Konſtantynopola*, iż flotta *Roſſyiſka* rozdzieliła ſię na dwie dywizye, z których iedna przypłynęła do *Alexandryi*, druga do *Korfu*; iż *Jean-Bon-St-André* konsul Francuzki w *Smirnie* przybył do tey ſtolicy, i zoſtał zamknięty w ſiedmiu wieżach, oraz że majątki negocyantow *Francuzkich* do 90. tyſięcy talarow w portach *Lewantſkich* wynoszące, zabrano w ſekweſtr. — Oczekuiemy wkrotce obszerney deklaracyi woyny *Moſkwy* przeciw *Francyi*.— Areſztowano tu przed nieiakim czaſem podług rozkazu z *Peterzburga* przyſłanego, ſekretarza legacyi *Roſſyiſkiey* Pana *Angiolini*. Był on rodem z kraiow *Ciſalpińſkich*, gdzie także miał brata, ktoremu przyſługi czynił polityczne, a nawet inne przedſiebrał kroki ſzkodliwe dla *Auſtryi* i *Moſkwy*.— Hrabia *Dietrichſtein*, który tymczaſowo odbywał interessa Cesarſkie przy dworze *Peterzburſkim* nazad tu powrocił.

z Londynu dnia 16. Października.

Flotta handlowa, która z *Lizbony* wypłynęła pod zaſłoną dwoch fregat, w podroży ſwoiey ſpotkała flottę *Breſteńſką* od 1. okrętu liniowego i 8. fregat pod 45tym ſtopniem szerokości na zachod, która zaraz bieg ſwoy zmieniwszy naprzeciw pierwszey ſkierowała, kapitan *Reynolds* uszykował ſię w linii z fregatami i okrętami ſwemi *Indyiſkiemi*, które oſtatnie, ponieważ dla ſwey wielkości wydawały ſię być okrętami woiennemi, przeto eſkadra nieprzyiacielſka wkoło ie tylko okrążyła, a potym w dalszą puściła ſię podroż. Przed odeyściem ſtatku pocztowego lord *St. Vincent* nic ieszcze nie wiedział o bitwie nad *Nilem*, z przezorności iednak poſłał admirałowi *Nelson* maszty i inne potrzeby morſkie.— Pogłoſki o eſkadrze *Breſteńſkiey* ſą rozmaite. Jedna ſtrona utrzymuie, iż ta eſkadra zoſtała ſchwytaną, druga, iż wysadziła woyſko ſwoie w *Lough Swilly*: dodaiąc, iż lord *Cornwallis* na dniu 8. z *Dublina* do *Donegal*, miał wyiechać. Na koniec ſą tacy, którzy mniemaią, iż wspomniona eſkadra do *Indyow Zachodnich*, udała ſię.— Rocznicę wyboru Pana *Fox* do Parlamentu z miaſta *Weſtminſter*, odbchodziła partya iego przez wielki obiad dawany w tawernie *Shakespeara*. Przeszło 600. osob na nim ſię znaydowało. Spełniano zdrowie admirała *Nelson* rownie iak Pana *Fox*, po czym tenże miał długą mowę, w ktorey wychwalaiąc konſtytucyą *Angielſką*, wſkazał razem przyczynę, dla czego w parlamencie nie chce ſię dać ſłyszeć. Żałował nakoniec, iż nayulubieńsze zdrowie (wolność całego świata) ſpełniane być ieszcze nie mogło, życzył prędkiego pokoiu, okazuiąc, iż pomimo naywiększych zwycięztw ſtan *Angliy* był bardzo niepomyślnym.

Podług prywatnych liſtow odebranych od naszey flotty pod *Alexandryą*, *Buonaparte* nim zdobył *Kair*, muſiał wprzod ſtoczyć trzy krwawe bitwy. Zaſtał on w *Kairze* wielką obfitość żywności, lecz nieznaydzie w *Egipcie* żadnego ſpoſobu opatrzenia ſię w ammunicye woienne: ſkoro tylko wszedł do *Kairu*, natychmiaſt wyſłał do *Suez* ieden oddział woyſka. Mowią iż Bejowie mieli czas zniszczenia wſzyſtkich ſtatkow i tratew które w tym porcie dla armij *Francuzkiey* przygotowano, i dla tey to przyczyny (iak mowią) widząc iż nie może popłynąć morzem *czerwonym*, uczynił zwrot ku morzu *śrzodziemnemu* prowadząc mocne korpus ku *Damiecie* i granicom *Syryi*. Można ſię domyślać iż ma w zamiarze obronę brzegow *Egipſkich* w trzech mieyscach, to ieſt w *Alexandryi*, *Rozecie* i *Damiecie*, iako i przesmyku *Suez*; tym czasem gdy załoga w *Kairze*, i ta którą poſłał do *Suez*, maią być przeznaczone do obrony przeciwko *Arabom* i *Mammelukom* od ſtrony morza czerwonego i *wyższego Egiptu*, lecz niepodobna ażeby mogł tak odległe mieysca zaſtaniać, gdyż zdaie ſię rzeczą niewątpliwą, iż eſkadry *Angielſka*, *Roſſyiſka* i *Turecka*, attakować będą armią *Francuzką*, od uyścia *Nilu*, gdy tym czasem armia *Syryiſka* pod dowodztwem Baszy *Damaszku* zechce opanować przesmyk *Suez*. Takie było, iak ſię domyślaią, położenie Generała *Buonaparte* ku końcu Września, i ztąd podług tychże domyſłow wnoszą, iż bez pomocy mieszkańcow *Egiptu*, niepodobna mu będzie oprzeć ſię tylu razem złączonym morſkim i lądowym ſiłom. — Słychać iż *Pitt* na przyszłe potrzeby kraiowe nałoży podatek po 10. od ſta na wszyſtkie dochody 200. funtow przenoszące. Już plan ten podał dyrektorom banku. — *Sidney Smith* odebrał inſtrukcye ſwoie od admiralicyi, i mowią, iż na flocie *Roſſyiſkiey* ſłużbę odbywać będzie.— Insurgenci pod dowodzcami *Holt*, *Hukett* i innemi, ieszcze ſię w znaczney ſile utrzymuią w hrabſtwach *Wiklow* i *Wexford*. Woyſka które przeciw nim wysyłaią, tym mniey ſą w ſtanie ich pokonania, iż kupy insurgentow co raz bardziey wzraſtaią, nawet przez dezercyą ſamychże żołnierzy. Wąwozy w których ſię insurgenci utrzymuią, zaymuią łańcuch gór na 25. mil rozciągły, a chcąc wyſtawić kordon dla zamknięcia im przeyścia, potrzeba przynaymniey 20,000. woyſka.— Poki zaś tylko mogą ſobie rabunkiem przysporzyć bydła i innych żywności poty niepodobieńſtwem ieſt ogłodzić ich.— *Holt* przed rozpoczęciem teraźnieyszey inſurrekcyi, żył w wiosce ſwoiey pod *Roundwood* w hrabſtwie *Wicklow*. Był maiętnym i miał wiele znaczenia, zoſtawał dawniey rządowi przychylnym. Za przyczynę zmiany ſposobu myślenia iego, kładą niektórzy, iż wiele doznał pokrzywdzenia od żołnierzy Królewſkich. Już od dawnego czasu wysyłano nadaremnie przeciw niemu po kilka tyſięcy woyſka.--*Holt* ma około 35. lat, na pięć ſtop wyſoki, i poſtaci prawdziwie męzkiey. Nie zbywa mu na talentach woyſkowych. — Na dniu 11. zebrali ſię wszyscy poſſeſſorowie gruntowi w hrabſtwie *Wexford* dla naradzania ſię, co czynić maią wśrzod teraźnieyszych hrabſtwa ich zaburzeń, osądzili nakoniec potrzebą opuścić swoie ſiedliſka, i udać ſię na mieszkanie do *Dublina*, przez wzgląd ſtrasznych trudności w uśmierzeniu tamże rewolucyi, i utrzymaniu ſię w domach ſwoich bez opieki rządowey. Wszakże ſam *Dublin* nawet podlega niebeſpieczeńſtwu, gdyż insurgenci częſtokroć zbliżaią ſię nawet aż pod mury miaſta tego.— Vice-Krol oſtatniey soboty mową ſwoią zamknął obrady parlamentu *Irlandzkiego*. Odłożony on ieſt do dnia 20. Liſtopada. W mowie ſwoiey wyſtawił w naywyższym ſtopniu ważność zwycięſtwa *Nelsona* okazał potrzebę nowych podatkow, zapewniaiąc, iż nie należy ſię lękać niebeſpieczeńſtwa rewolucyi, iuż po większey części przytłumioney.— Liſty z *Dublina* donoszą co naſtępuie, „Bolesno nam ieſt uwiadomiać was, iż insurekcya na granicach *Barlow* i *Wexford* ciągle ſię utrzymuie. Cała okolica kraiu tego, ieſt w ręku insurgentow, ktorzy ſię w lasach *Kollonghran* zachowuią, tak, że żaden proteſtantſki pan i wieśniak, nie mogą ſię pokazać między *Slaney* i *Barrow*. Domy nawet katolikow przychylnych dworowi, ſą napadane, i żadnego beſpieczeńſtwa tamże nie doznaią.— W *Dublinie* odkryto znowu tayny wydział ziednoczonych *Irlandczykow*, a w *Cork* rząd tamteyszy doszedł ſpiſku, przez który miaſto to miało być wydane insurgentom. W. Kanclerz *Irlandzki* lord *Clare* przybył do *Londynu*. Celem podroży iego ma być plan do ziednoczenia *Irlandyi z Anglią*, podług tego, *Irlandya* ma wysyłać 60. deputowanych do izby niższey *Angielſkiey*, a 20. do wyższey.— Za rozpoczęciem parlamentu, ma być obchodzona po całym państwie wielka uroczyſtość podziękowania Bogu, za zwycięztwo odniesione przez barona *Nilu*.— Admiralicya iak ſłychać otrzymała wiadomość, iż z *Dunkierki* nowa wyprawa z 1500. woyſka lądowego, korzyſtaiąc z powſtaley burzy, wyszła na morze. Ponieważ lord *St. Vincent* nie odebrał ieszcze wiadomości

urzędowey o zwycięztwie *Nelsona*, przeto domyślamy ſię, iż okręt nasz *Leander* wiozący depesze, muſiał być od *Francuzow* ſchwytanym.— Więźniowie ſtanu z *Dublina* zoſtaią do *Ameryki* przewiezieni.— Liſty z tegoż ſamego miaſta pod d. 7. donoszą, iż w nocy tegoż ſamego dnia ſłyszano mocną kanonadę, domyślaią ſię, iż to była może bitwa między eſkadrą *Breſteńſką* i naszemi okrętami. Zpowodu porozumienia doſtrzeżonego między teraźnieyszym naczelnikiem partyi oppozycyiney w *Irlandyi* P. *Grattan*, i ziednoczonemi *Irlandczykami*, imie iego zoſtało wymazane z liſty Konsyliarzow taynych *Irlandzkich* Portret iego zawieszony w akademij *Dublińſkiey*, zoſtał zdiętym z rozkazu Podkanclerzego *Clare*, a magiſtrat w *Cork* ulicę tego miaſta *Grattan* mianowaną, nazwał teraz ulicą *Duncan*. —Zbiegli z *Cayenny* deportowani *francuzcy*, żądaią mocno paszportow, dla udania ſię w okolice neutralne. *Barthelemi* podług nayświeższych liſtow miał przybyć do *Filadelfii*. — *Pitt* zakłada teraz galeryą obrazow ſławnych Admirałow *Angielſkich*, w domu swoim wieylkim *Holwood*.— Wzlędem flotty *Breſteńſkiey* mamy ieszcze liſt z *Cork* pod dniem 7. Października, ktòry donosi, iż przybył tam okręt *amerykańſki* zachwycony nayprzod od teyże flotty *francuzkiey*, a potym odebrany od fregaty *Anson*. Kapitan twierdził, iż spotkał eſkadrę *angielſką* od 3ch okrętow liniowych i 8 fregat pod dowodztwem admirała *Warren*, ścigaiącą flottę nieprzyiacielſką.— Z *Lizbony* mamy wiadomość, iż Xiąże *Waldeck* naywyższy kommendant woyſk *Portugalſkich*, zakończył tam życie swoie. —Dyrektoryat *Francuzki* wyſtał ſzybki ſtatek z agentami swemi do *Ameryki*, dla ułożenia w przyiacielſkim sposobie wszyſtkich sporow swoich z *Ameryką*.

z Paryża dnia 16. *Października.*

Generał *Jourdan* Deputowany z Departamentu *Hante Vienne*, przeſłał Radzie 500. Liſt naſtępuiący: *Usnością Ludu do Ciała Prawodawczego wezwany, poſtrzegłem z razu, iż nie byłem doſtatecznie zdatnym do ſprawowania tak ważnych obowiązkow. Atoli zachęcony waszą dobrocią, którą mnie raczyliście zaszczycić, byłbym ieszcze obowiązki Prawodawcy odbywał, zawsze gotowy do obrony wolności i konſtytucyi 3go roku. Lecz Dyrektoryat uwiadomił was o teraźnieyſzym położeniu Rzpltey, i o uſiłowaniach które czyni nowa koalicya dla powtorney na naſzą Oyczyznę napaści, donioſł wam, iż mu potrzeba 200. tyſięcy ludzi na przymuſzenie nieprzyiacioł naſzych do przyięcia pokoiu. Pozwoliliście na nie. W tym ſtanie rzeczy oſądziłem, iż pożytecznieyszym będę dla moiey Oyczyzny w pośrzod woyſka, niżeli w Radzie* Francuzkiey. *Składam więc w waſze ręce wyſoką doſtoyność Prawodawcy z rąk Ludu odebraną, a poświęcaiąc ſię temu przeznaczeniu, czynię to tylko ażebym był w ſtanie ſłużyć Rzpltey ſpoſobem pożytecznieyſzym dla mego kraiu, i więcey do moich ſkłonności ſtoſownym.*— Rada kazała wydrukować Liſt *Jourdana*, po czym złożyła taiemny wydział.

Po przeczytanym liście Generała *Jourdan*, Lucyan *Buonaparte* miał gorliwą mowę na pochwałę tego wodza, w ktorey między innemi wyraził: „Ciało prawodawcze traci teraz szanownego z pośrzod ſiebie członka. Pierwszym uczuciem zgromadzenia naszego ieſt podziwienie, a ja w imieniu tegoż spieszę ſię z okazaniem iego. Wkrotce iednak to uczucie, ſzlachetnieyszemu mieysca uſtępuie. Tworca prawa o konſkrypcyi militarney, niknie przed zwycięzcą pod *Fleurus*. Odieżdża, a wasz ſzacunek będzie mu towarzyszyć, gdy tym czasem zaufanie naszych braci oręża oczekuie na niego. Nieprzyiaciele nasi niesyci ponieſionych iuż klęſk ſwoich, pokładaią ieszcze nadzieie w ſwoich intrygach, rozdwoieniu naszym i partyach pomiędzy nami. Chcemy iednak zoſtać zawsze ziednoczeni, dla zniszczenia tego oſtatniego nadziei ich źrzodła. Za pierwſzym haſłem do woyny, nowe armie powſtaią, a kiedy bracia nasi będą ſię wſławiać w boiu, my tym czasem nieprzeſtaniemy bronić tu konſtytucyi, i utrzymywać naywiększą zgodę pomiędzy pierwszemi władzami Rzplty."—Mowę tę także drukować i w 6. exemplarzach rozdać kazano.

Monitor pod dniem 13. Października donosi, iż 3600. *Francuzow* pod dowodztwem Generała *Hardy*, wylądowali w *Irlandyi*.— Armia we *Włoszech* podzielona będzie na trzy dywizye, pierwszą dla zaſłonienia wewnętrznych departamentow dowodzić będzie Generał *Brune*, drugą przeciw *Neapolowi* Generał *Bernadotte*, trzecią przeciw *Auſtryi* Generał *Joubert*. — Generał *Schauenburg* kommendantem w *Malcie* ieſt mianowany. — Generał zaś *Jourdan* dowodzić ma armią *Reńſką*. Kommenda tego wodza rozciągać ſię będzie od *Moguncyi* aż do *Włoch*, zaymuiąc w to i *Szwaycaryą*. Z tego wſzyſtkiego okazuie ſię, iż woyna na ſtałym lądzie ieſt niezawodna, i ſtraſznieyſzą będzie od wszyſtkich poprzedniczych.

W tym czaſie (mowił deputowany *Delbert* w Radzie 500.) kiedy woyna ieſt nieuchronną, a Dyrektoryat przymuszony ieſt posyłać ſiłę zbroyną na granicę Rzpltey, należy nam ſię ſpodziewać, iż nieprzyiaciele nasi szukać będą wſzelkich ſpoſobow do zdziałania wewnątrz kraiu zaburzeń. Jeden z nayprzednieyszych środkow do zniszczenia tych rozruchow, ieſt ten, aby rozmaite okręgi były w odpowiedzialności, za wszelkie wydarzyć ſię mogące zaburzenia. Żądam aby Kommiſſya wyznaczona była, ktoraby w 10. dniach złożyła plan względem ſpoſobu tey odpowiedzialności.— Wniosek ten zoſtał przyiętym.

Dnia wczorayſzego Rada 500. miała ſeſſyą otwartą i na wniosek Obywatel *Lecointe*, przyięła bez roztrząsania rezolucyą w naſtępuiących Artykułach: I. Prawo 17. Września r. 6. wſtrzymuiące ſprzedaż dòbr Narodowych, ieſt znieſione. — II. Wyiąwſzy domy przeznaczone na uſługę publiczną, i lasy zaſtrzeżone prawem, ſprzedana będzie doſtateczna część dòbr Narodowych końcem zebrania gotowey ſummy 125. millionow. — III. Ta ſprzedaż odprawiać ſię będzie przez ściſłą licytacyą i za gotowe pieniądze. — IV. Pierwsze podanie będzie dla dòbr ziemſkich w miarę ośmiokrotnego dochodu, a zaś za domy mieszkalne, podług ſześcio-letniego dochodu V. Ten ktòremu pierwsze podanie przysądzonym będzie, pozyska 18. mieſięcy terminu; pierwsza dwunaſta część ceny powinna być opłacona w przeciągu iedney Dekady; druga w trzy mieſiące potym; inne opłaty czynić ſię będą w ſzoſtey części, i w trzy mieſiące. Tym ſpoſobem z dóbr ſprzedanych za 18. tyſięcy liwrow, płacić ſię będzie w Dekadzie 1500. liwrow; w trzy mieſiące potym, 1500. liwrow, nakoniec co trzy mieſiące po trzy tyſiące liwrow. – Co do ceny z licytacyi pochodzącey, ten ktòry nabył dobra, powinien podpisać trzy iednakowe ſkrypta na zapłatę od ſześciu mieſięcy, do ſześciu mieſięcy, po pięć od ſta. — VI. Opłata od wpisu za przedaż będzie po dwa od ſta.

Na oſtatniey seſſyi inſtytucyi narodowey osad (dawniey collegium *la Marche*) młodzi uczniowie murzyni, mieszańcy, i na pòł biali, odprawiali publiczne ćwiczenia. Okazałe i liczne zgromadzenie z osob oboiey płci złożone, wyſtawiało osobliwszy zbior trzech kolorow. W pośrzodku zawieszony był portret Ob. *Touſſaint-Louverture* Generała *Murzyna*, którego dzieci są w liczbie uczniow tey inſtytucyi. Uczniowie odpowiadali na zapytania z nauk ięzyka łacińſkiego, z mitologii, i matematyki, po czym miniſter marynarki rozdawał nadgrody. W tym inſtytucie maią być umieszczeni uczniowie, ktòrzy niezadługo przybędą z *Carogne*, i wszyſtkich zamorſkich departamentow.

Liſt Ob. *Champy* do iednego członka Rady ſtarszych datowany z *Alexandryi* pod 2. Sierpnia, uwiadomia nas, iż w pierwszey bitwie z *Mamelukami* między *Rozettą i Kairem* zaszłey, *Buonaparte* zupełnie ich rozproszywszy, zabrał im 10. armat, i że w bitwie, ktòra mu otworzyła bramy *Kairu*, za pomocą bagnetow zdobył redutę z 300. armatami, iż w tey bitwie *Mamelukowie* zoſtali częścią rozſiekanemi, częścią potopionemi, procz małey liczby zbiegłych do *Syryi*. Przez 22. dni byliśmy w *Alexandryi*, bez żadney wiadomości o G. *Buonaparte* z przyczyny błąkaiących ſię po drogach hordow *Arabow Beduinow*. Dopiero dnia 29. Lipca ſttatek przybyły z *Rozetty* do *Alexandryi*, przywiozł wiadomość o weyściu naszey armii *do Kairu*.

Dyrektoryat wydał świeżo dekret w naſtępuiącey treści: „Trzeci batalion każdey pòł-brygady, ma odtąd bydź uważanym za batalion garnizonowy, a z niego maią być dwa pierwsze bataliony zaciągane. Wszyscy rekwizycyoniści i osoby należące do konſkrypcyi woienney, maią być do tych batalionow garnizonowych odsyłani. Te bataliony będą doſtarczać potrzebnych żołnierzy do batalionow polowych, dla utrzymania w nim kompletu. Wczoray *Deſtrem* w Radzie 500. złożył rapport imieniem kommiſſyi ſkarbowey, dla uczynienia rowney-wagi między przychodem i wychodem na rok 7. Oznaczył *deficit* do 55. millionow, i wnioſł dla zaſtąpienia iego, podatek na okna, kominy, karety, ſłużących, konie etc. Projekt iego poszedł wpierw do druku.— W przeszłą ſobotę Ob. *Teſtu Briſſy* w *Bellevue* odprawił dawno przyobiecaną podroż powietrzną na koniu, w przytomności 200. osob. Wznioſł ſię do nadzwyczayney wysokości, a koń żadnego poruszenia nie uczynił, ani zdawał ſię być przeſtraſzonym.—Poszło ztąd wiele młodzieży do portow naszych morſkich dla uczenia ſię także marynarki. — W porcie *Neapolitańſkim* uzbraiaią teraz wiele ſzalupow i batow kanonierſkich pod banderą *angielſką*. — Z *Turynu* donoszą, iż dla zapewnienia w tym mieście ſpokoyności, *Francuzi* kwaterę swoią głowną, ktorą dotąd w *Aleſſandria* mieli, tamże przenoszą. —Brygantyna *Anakreon* ktora znanego *Napper Tandy* do *Irlandyi* zawieść chciała, powrociła na dniu 10. nazad do *Dunkierki*. Ta brygantyna zaięła po drodze okręt Angielſki od 400. beczek i 14. armat, ktòrą iako zdobycz do *Norwegij* odeſłała.— Z *Breſt* ma znowu inna eſkadra wkrotce wypłynąć. —Tuteysze dzienniki twierdzą, iż *Dumourier* i rozmaici inni officerowie ktorzy dawniey pod nim dowodzili, wniydą teraz w ſłużbę *Turecką*. — *Moreau de St Mery* ktory z *Ameryki* do *Bordeaux* przypłynął, miał ztamtąd przywieść dla miniſtra intereſſow zagranicznych ważne depesze. —W ciele prawodawczym oznaymione są rozmaite ſkładki, częścią na wsparcie familiow wylądowanych w *Irlandyi* żołnierzy, częścią na koszta woienne. —Deputowani z dawnego *Belgium* odprawili także uroczyſtość ziednoczenia ich kraiu z *Francyą*. Między innemi spełniano zdrowie *przynoszącego prawo* 9. *Vendemiaire*, na mocy ktorego to złączenie uſkuteczniona zoſtało. Przytomny Dyrektor *Merlin* do ktorego ſię to ſtoſowało, odpowiedział: *zdrowie przynoszącego dzień ſławny pod Fleurus*. *Jourdan* ſiedział obok, i wſzyſtkich oczy zwrociły ſię na niego.— Ob. *Schimmelpenink* znowu tu przybył. Ma on do urzędu ſwego nie tylko potrzebne talenta i wiadomości, ale nadto ſzacowanym ieſt mocno od Dyrektoryatu. — Miniſter morſki w liście swoim pod dniem 14. do Prezydenta Dyrektoryatu, potwierdza wiadomość, iż z całego *St Domingo Anglicy* uſtąpili. —Słychać znowu, iż Generał *Brune* dowodzić będzie woyſkami Francuzkiemi w *Hollandyi*.

Monitor na d. 15. umieścił artykuł w ktòrym związki *Porty* z *Moſkwą* i *Anglią* wyſtawia iako zdrowey polityce przeciwne, a zaięcie *Egiptu* iak naymocniey usprawiedliwia. Za dowod, iż *Francya* w zaięciu tym żadnych nieprzyiacielſkich zamiarow przeciw *Porcie* nie miała, przytacza okoliczność, iż poseł Rzpltey pomimo wszelkich pogłoſkow o krokach nieprzyiacielſkich przeciw *Francyi*, pozoſtał w *Konſtantynopolu*. Dodaie nakoniec „ Sprzeczność widoczna z owemi krokami nieprzyiacielſkiemi, okazuiąca razem dobre ſkłonności rządu *Francuzkiego* ku *Porcie*, ieſt ta, iż w czaſie, kiedy święte prawo narodow i gościnności złamane zuchwale zoſtało w *Konſtantynopolu*, poseł *Turecki* u nas będący. wezwany wczoray zoſtał do miniſtra intereſſow zagranicznych, ktòry miał zlecenie od Dyrektoryatu oświadczenia mu, iż ten dowiedziawszy ſię o troſkliwości iego względem loſu własnego, i przywiązanych do legacyi osob, kazał go zapewnić, iż może bydź zupełnie ſpokoy-

nym, i że będzie u nas odbierał wszelkie uszanowanie winne charakterowi iego.— Ob: *Descorches* po odbytey długiey konferencyi z tuteyszym Ambaſſadorem *Tureckim* i miniſtrem intereſſow zagranicznych, wyiechał do *Konſtantynopola.*

Donoszą z *Marsylii*, iż *Anglicy* odſtąpili zupełnie od oblężenia *Kadyx*, i weszli na śrzodziemne morze, dla połączenia swoich eſkadrow, w zamiarze wylądowania do *Malty*. Że w tym momencie krążą, zacząwszy od *Maretimo*, *Faviniana*, aż do *Cap Bon*, zkąd zwracaią ſię ku południowey ſtronie *Sycylii*. W porcie *Neapolińſkim* uzbraiaią pod banderą *Angielſką*, wielką liczbę szalupow i letkich ſtatkow. Ekwipowane są przez *Neapolitańczykow*, *Sardyńczykow*, *i Piemontczykow*, i przeznaczone do *Malty*. Zacząwszy od odnogi *Piemontſkiey*, brzegi *Liworny*, *Civitta Vecchia*. *Kalabryi i Messyny*, są napadane przez korsarzow *Angielſkich*, dla ktorych trudna ieſt kommunikacya. Jeżeli w samey rzeczy *Kadyx* ieſt uwolniony od oblężenia, trzeba ſię spodziewać, iż zamknięta tam eſkadra *Hiszpańſka* nie będzie bezczynną. (Klucz gabinetow). — Zapewniaią, iż Dyrektoryat odebrał urzędową wiadomość o szczęśliwym do *Irlandyi* przybyciu wyprawy, pod dowodztwem Gen: dywizyi *Hardy* (Przyiaciel Praw)—Liſty z *Breſt* wyrażaią, iż Dyrektoryat wydał rozkaz uzbroienia kilku okrętow liniowych i 3ch fregat. Mowią, iż są przeznaczone do *Tulonu*.— Roznieſione wiadomości o przeyściu G. *Buonaparte* do *Syryi* wspieraią ſię tylko na liście Ob. *Lachevardiere*. Uważaią za podobnieyszą do prawdy wiadomość, ktora ſię teraz rozchodzi o weyściu *Francuzow* do miaſta *Suez*.

Ob. *Dubois* Konsul Rzpltey w *Lewancie*, pisał naſtępuiący liſt do iednego z członkow Rady 500., datowany w klasztorze *Cotratchan* d. 17. Września. „Nasz los ieſt zadecydowany moy kochany współ-ziomku, iedziemy do *Konſtantynopola* na mocy Fermanu *Porty*, o ktorym nas dnia wczorayſzego uwiadomiono, ſtraż nasza ſkładać ſię będzie z 12. ludzi pod kommendą iednego officera. Nasze mieszkanie będzie zapewne w ſiedmiu wieżach, nie naylepsza oberża, w ktorey nie zawsze można ſię bawić podług upodobania; będziemy tam mieli liczne towarzyſtwo, ieżeli ten sam rozkaz zaydzie względem wſzyſtkich Konsulow *Lewantu*.“

Redaktor umieścił w swoim pismie *uwagi nad ubywaniem wody przez Antoine Alexis de Vaux.* Ubywanie wod, które uzyżniały naszą dolinę *Montmorency*, ſtanie ſię w krotce przyczyną utracenia nazwiſka *piękney*, *bogatey*, które iey nadawali *Treſſan i Jan Jakub*; wkrotce przyidzie wątpić, ażeby widok tey doliny mogł w nich ſtworzyć te poetyczne obrazy, iakiemi przyozdabiali ſwoie romanse, i do których byſtra ich imaginacya nic iuż przydać nie mogła. Liczne pagorkow pułnocnych zrzodła, teraz po większey części wyschłe, niepodsycaią iuż tych ſtrumieni, które ich przecinały, te nawet, które ſłużyły dla ludzkiego napoiu, odmawiaią im czasami ſwoiego zaſilenia, liczne trzody ubiegaią ſię za szukaniem wody, które niegdyś miały pod ſwemi nogami; nakoniec ſtudnie zaczynaią wysychać. Obfitość wody w ſtawie *Montmorency* tak znacznie ſię umnieyszyła, iżby cale znikła bez pagorkow południowych okrytych lasami.— Poſtanowione było prawo względem osuszania ſtawow; nie potrzeba było tego czynić, lecz tylko czekać, gdyż powszechnie naſtępuie osuszenie wod tam, gdzie ſię wycinaią lasy.— Natura zasadziła gdzie niegdzie obszerne lasy na rozległych rowninach, nadewszyſtko uwieńczyła niemi wierzchołki gór, człowiek nieprzeſtaiąc ich niszczyć, nigdy o zaszczepieniu ich nie myśli.—Mieszkaniec doliny uwieńczoney lasem, mało ſię lęka gradu i burzy, drzewa przez swoie głębokie korzenia i wynioſłe wierzchołki przesyłaią materyą elektryczną z ziemi do atmosfery, z atmosfery do ziemi, tak dalece, iż przyciągaiąc do ſiebie chmury, ſtaią ſię ſilnemi przewodnikami materyi piorunow.— Jeżeli temu spuſtoszeniu lasow nie będzie założona granica, *Francya* niezmierną w swoiey obfitości i ludności ponieſie szkodę. To przepowiedzenie może ſię zdawać dziwnym, lecz *Fenicya*, i tyle innych *Azyi i Afryki* prowincyow, które hiſtorya nazywa szpichlerzem dzikiey *Europy*, nie ſąż dziś okropną puſtynią, a ſto mil rospaloney i niepłodney ziemi, którą teraz przebiega upragniony podrożny bez znalezienia na niey kropli wody, niebyłyż przed tyſiącem lat ſtrumieniami i rzekami niosącemi obfitość. *Choiseul Gouffier* na prożno szukał w *Troadzie* rzeki *Skamandry*; iey koryto iuż było od dawna wyschłe, lecz od dawna także lasy gory *Ida*, z których swoy brała początek, były wycięte.— Jeżeli ſię kto lęka zaraźliwych chorob, które pochodzą z wod ſtoiących i błotniſtych, niech w koło nich sadzi drzewa, a w krotce wznoszące ſię z tych bagniſtych gruntow zarazliwe powietrze, wſiąkaiąc w rośliny, odmienia ſię, i udziela ożywiaiącego tchu atmosferze.—Tam tylko ieſt wielka obfitość wody, gdzie są wielkie lasy; świadkiem tego *Alpy*, *Pireneie*; *Ameryka-pułnocna*, a tam tylko grunta są zyzne, gdzie używaią dobrodzieyſtw wilgoci. *Normandya* nic z swoiey dawney urodzayności nie traci, gdyż tam każde wieylkie mieszkanie ieſt małym otoczone laſkiem. Zatrudniaią ſię teraz prawami pomnożenia kanałow, lecz kanały niebędą bez rzek, rzeki bez ſtrumykow, ſtrumyki bez źrodeł, zrodła bez gor zaroſtych.— Drzewa są także kanałami, w których soki ſtrumykami płyną. Naśladuymy ſzczodrą naturę, i wiedzmy, iż dzieſięcioletnie drzewo wciąga w ſiebie co rano do 30. funtow wody, którą ſkrapia ziemię, nierachuiąc nierownie znacznieyszey wielości, którą zabiera ſlanie iego gałęzi i liścia.— Tym sposobem za zniszczeniem lasow i ubywaniem wody, handel pozbawiony ieſt swoich kanałow, rolnictwo uprawy, a rolnik w niedoſtatku łąk nie będzie utrzymywał bydła; tak to przyrodzenie powiązało wszyſtkie w swoim łańcuchu ogniwa.— Jeżeli ieſt niepodobna zapobieżeć złemu, przynaymniey ie opoźniać należy. Prawodawcy, wy ieſteście Reprezentantami ludu, lecz fizyk ieſt reprezentantem natury, i pod tym to tytułem domaga ſię o organizacyą lasow. *Amerykanin* ſadzi drzewa przy urodzeniu swych dzieci, my na wyposażenie naszych wycinamy lasy.— Rychłe urządzenie gospodarſtwa lasow, może zapewnić dla *Francyi* doſtatek drzewa, na którym iey zbywa, i zapobieżeć wysuszeniu wody. Pomyślność rolnictwa, przemyſłu i handlu od dobrego gospodarſtwa zależy, gdyż odrodzenie lasow powroci pagorkom ich żyzność, świeżość dolinom, urodzayność gruntom, handlowi kanały i rzeki.— Ob. Prawodawcy, Prawa względem organizacyi lasow, tyle tylko będą dobre, ile będą zgodne z prawami natury; nie cofa ona ſwoich dekretow, a wasze powinny ſię do iey niezmiennych ſtosować wyrokow.

z Bruxelli dnia 12. *Października.*

Wyprawa od tak dawna w *Dunkierce* przysposabiana, nie została zaniedbaną, iak niektórzy twierdzili, Nieprzerwana przytomność *Anglikow* na brzegach *Flandryi*; ieſt szczegulną przyczyną, iż odtąd nie wyszła na morze. Atoli cała pilność nieprzyiaciela nieprzeszkodziła trzem bronią naładowanym fregatom i korwetom zawinąć do *Irlandyi*, i zoſtawić tam ſwoie ładunki wraz z nowemi proklamacyami.— W *Dunkierce* oczekuią na Generała dywizyi *Kilmaine* naywyższego kommendanta armii *Angielſkiey*, oraz na Vice-Admirała *Lacroſſe*, który iak ſię okazuie, ma obiąć kommendę nad ſiłami morſkiemi. Pewną ieſt rzeczą, iż Dyrektoryat Wyk: odſtąpiwszy zamiaru wielkiey wyprawy przeciwko *Anglij*, poſtanowił wspierać insurrekcye *Irlandzkie*, dosyłaiąc tam uſtawicznie broni i woyſka.— Donoszą, iż ta twierdza ſtała ſię ſkładem wszyſtkich rekwizycyoniſtow, z pogranicznych dawney *Francyi* Departamentow. Przybywaią tam nieuſtannie znaczne transporta, które natychmiaſt odsyłane zoſtaią za *Ren*. Z *Luxemburga* i *Metz* wyprawuią częſto artylleryą i ammunicyą woienną do *Moguncyi*. Skupowanie koni dla kawaleryi i artylleryi, oraz do wozow, częściey ſię teraz odprawia na lewym brzegu *Renu*, w Departamentach *Belgickich* i w *Leodyum*.— Syn Xcia *d'Ursel*, o którym donoszono, iż przyiął dobrowolnie ſłużbę woyſkową, znayduie ſię na wſi przy ſwoiey familii, i żadnego obowiązku nie przyiął.—Wszyscy młodzi ludzie należący do pierwszey klaſſy konſkrypcyiney, maią dnia 22. t. m. przyłączyć ſię do armiow.

Dnia 18. *Października*

Sześć do ſiedmiu tyſięcy infanteryi i kawaleryi ſtoiącey między *Mozą*, *Renem*, *i Mozellą* do śrzodka armii *Moguncklej* wyruszyło, dla zaſtąpienia korpusow do *Szwaycaryi* odeszłych.—Pomimo czuyności *Anglikow* znowu fregata *Francuzka* z bronią, prochem i innemi potrzebami woiennemi, korzyſtaiąc z mocney mgły, wypłynęła z *Dunkierki* do *Irlandyi*.

z Hagi dnia 20. *Października.*

Gen: *Championnet* który miał tu przybydź na obięcie kommendy po G. *Hatry*, odebrał w drodze kontrordynans i do *Paryża* poiechał. Tym czasem Gen: *Hatry* ieszcze ſię tu znayduie, i nic nie wie o nominacyi Gen: *Brune* na zaſtąpienie mieysca iego.— Izba pierwsza niekontenta z rapportu kommiſſyi wyznaczoney do wſtrzymania przywozu towarow *Angielſkich*, nakazała inny proiekt ułożyć, w ktorymby ieszcze oſtrzeysze śrzodki w tey mierze umieszczone były.— Wniosek także uczyniono do podzielenia na drobne części gruntow uprawnych lub nieuprawnych do Rzpltey należących, a to w celu ſprzedania onych, i doſtarczenia ſkarbowi potrzebnych funduszow.—Fortyfikacye w *Wesel* zaczęto teraz naprawiać. Zapas także żywności na 3. mieſiące dla 5000. ludzi załogi tamże zgromadzaią.— W armii demarkacyiney wſzyſtko ieſt w zupełney ſpokoyności.

z Konſtantynopola dnia 25. *Września.*

Marsz woyſka do kraiow tych w których *Francuzi* porozumiewania utrzymywali, trwa nieprzeſtannie. Mowią nawet o wyprawie przeciw południowey ſtronie *Francyi*.— Inni utrzymuią, iż połączone flotty *Roſſyiſka* i *Turecka*, popłyną nayprzod do poſſeſſyow które *Francuzi* maią na morzu *Adryatyckim*, tudzież do *Genui* gdzie *Turcy* spodziewaią ſię wielki łup pozyſkać.— Miniſtrowie *Moſkiewſki* i *Angielſki* wzywani ſą częſto, i pociągani do użyczenia rad ſwoich względem wewnętrznych okoliczności *Porty*.— Chodzi tu także pogłoſka o ſpaleniu okrętow przewozowych *Francuzkich* w *Alexandryi*, nic iednak urzędowego w tey mierze nie mamy. Dodaią niektórzy, iż *Francuzi* sami ſpalili wspomnione ſtatki.

z Neuwied dnia 9. *Października.*

W tych dniach wielki transport artylleryi *Francuzkiey* i ammunicyi przechodził tędy do *Dillenberg*.— Oczekuiemy nagłey odmiany w pozycyi woyſka, ſkoro tylko przybędzie generał maiący nią kommenderować.

Od granic Szwaycaryi dnia 18. *Października.*

Na mocy rozkazu Dyrektoryatu *Francuzkiego*, wszyſtkie woyſka *Francuzkie* znayduiące ſię teraz w *Szwaycaryi*, maią ſię ſpiesznie udać do *Włoch*, a zoſtaną zaſtąpionemi przez 15. Pułbrygad armii *Moguncklej*.

z Raſtad dnia 18. *Października.*

Nota Hrabiego *de Metternich*, Miniſtrom pełnomocnym Rzpltey *Francuzkiey* podana.

„Negocyacye pokoiu między Rzeszą i *Francyą* tak są daleko pomnięte, zasady tak dobrze ugodzone, chęć zakończenia tak ieſt doſtatecznie z ſtrony Rzeszy przez uczynione wielkie oſiary okazana, iż trudności ktore ieszcze do ułatwienia zoſtaią, nie mogą być ani iey urządzeniom, ani iey poſtępowaniu przypisywane. W tym rzeczy ſtanie, muſiano ſię zadziwić, iż Generał kommenderuiący woyſkami Francuzkiemi nad *Renem*, ścieśniał oblężenie fortecy *Erenbreitſteinu*, a tym czasem Miniſtrowie Rzpltey nieodpowiadali na żadne nalegania podawane im względem wſtrzymania śrzodkow, które nietylko były przeciwne zawieszeniu broni, i dalszym umowom, lecz które nawet są zupełnie niepotrzebnemi, chyba (czego nie można przypuścić) gdyby Rząd *Francuzki* miał zamiar wśrzod negocyacyow, odmienić ſtan poſſeſſyi, po odebranych z ſtrony Rzeszy wſzyſtkich rzetelności dowodach. Jeżeli Rzlpta wzbrania ſię oſwobodzić prawy brzeg *Renu*, przez myśl przedłużenia swoich na nim pożytkow aż do podpisania pokoiu, ieżeli zezwoliwszy nawet na iego odſtąpienie, utrzymywać ſię będzie przy twierdzach *Kehl* i *Caſſel*; to prawidło powinno aż do tego czasu zoſtawić Rzeszy fortecę *Erenbreitſtein*, i zabespieczyć iey uſkutecznienie konwencyow zawartych iedynie dla zachowania iey tey poſſeſſyi w ciągu negocyacyow. Miniſter pełnomocny Cesarſki życzy ſobie bydź przekonanym, iż ten ſpoſob poſtępowania niewchodzi w zamiary Rządu *Francuzkiego*, i że rownie niezgadzałby ſię z charakterem Miniſtrow *Francuzkich*. Nic w ſamey rzeczy nie zrywałoby bardziey wzaiemney ufności, bez ktorey negocyacye nie mogą trafić do swego celu, ani mogłby być pokoy zawarty, lub zapewne nie byłby trwałym. Upraszam zatym Miniſtrow pełnomocnych Rzpltey *Francuzkiey* o takie w tey okoliczności tłumaczenie ſię, iakieby mogło odpowiedzieć licznym i widocznym dowodom,

ktòre Rzeſza nie przeſtawała dawać o ſwoiey rzetelności i niezaprzeczoney chęci w zagruntowaniu uſności i przyſpieſzeniu pokoiu nawet za naywiększe ofiary. — W *Raſtad* dnia 14. Października 1798.

(podpisano) *Franciſzek Jerzy Karol Hrabia de Metternich Winnebourg Beilſtein.*

Treść rozmowy mianey między miniſtrem pełnomocnym Ceſarſkim i miniſtrami Rzpltey Francuzkiey *względem Noty ſłowney pod dniem* 14. *Października* 1798.

Po przełożeniu Miniſtrom *Francuzkim* punktow Noty ſłowney Hrabiego de *Metternich*, Ob: *Bonnier* oświadczył: iż Miniſtrowie *Francuzcy* nadewszyſtko oczekiwać będą na urzędową odpowiedź Deputacyi Rzeszy. Hr: de *Metternich* poſtrzegł bez trudności, iż *Bonnier* chciał przez to uniknąć ſzczegulnych roztrząſań nad pryncypalnym zamiarem rozmowy. Hr. de *Metternich* przełożył zatym Miniſtrowi *Bonnier*, iż wſzyſtko co mu powiedział, było ſkutkiem przyiętych zaſad, lubo te nie były tak obſzernie w poprzedzaiących Notach wyszczegulniane, że tym sposobem nie oddala ſię od prawdziwego toru intereſsow, że uwiadomi o tey rozmowie Deputacyą, i zamawia ſobie przeſłanie Miniſtrom *Francuzkim* urzędowey Noty ieszcze w tym tygodniu. Ob. *Bonnier* rzekł, iż żądanie Hr: de *Metternich* okazywało, iż byle tylko Deputacya przyśpieszyła zawarcie pokoiu, na ten czas okoliczności *Erenbreitſteinu* załatwionemi zoſtaną. Hr: de *Metternich* odpowiedział, iż *Francya* troſkliwie zapewniała ſobie poſſeſſyą *Kehl* i *Kaſsel* aż do zawarcia pokoiu, i że nawzaiem Rzeſza nie może ſię zrzekać fortecy *Erenbreitſteinu*, iż nie idzie tu o nowe umowy, lecz tylko o dochowanie konwencyow między Generałami oboiey ſtrony zawartych; że rząd *Francuzki* nadtoby ſię ſprzeciwiał zaſadom ſprawiedliwości, gdyby nie zezwolił na záſilenie fortecy w momencie bliſkiego ukończenia negocyacyow. Ob: *Bonnier* odpowiedział, iż ſtan rzeczy ieſt takim, iakiego Hr: de *Metternich* żąda, ponieważ Rzplta poſiada *Kehl* i *Caſſel*, a Rzesza ieſt w poſſeſſyi *Erenbreitſteinu*, a tak wszyſtko znayduie ſię w ſwoich obrębach. Na to odpowiedziano, iż wprawdzie rzeczy ſą teraz w ſwoim ſtanie, lecz forteca od początku woyny utrzymuiąca ſię, nieomylnie poddać ſię muſi gdy iey ſą żywności przecięte. Ob: *Bonnier* przyznaiąc, iż to może naſtąpić, dodał: Niech Rzesza zrobi pokoy, a na ten czas umowione zaſady zoſtaną uſkutecznione: Rzplta dała dowod dobroci ſwoich zamiarow, i rzetelności ſwoich poſtępkow, rozkazawszy woyſkom *Franc:* uſtępować z prawego brzegu *Renu*, dla ulgi kraiu, tak dalece iż wszyſtko zależało od zawarcia pokoiu. Zakończył iż Rzplta dla doyścia do tego celu zrobiła wielkie ofiary, lecz potrzebuie zachować ſwoią godność i konſyderacyą polityczną, od czego nigdy nieodſtąpi Hr. *de Metternich* odpowiedział, iż też same prawidło ieſt właściwe wſzyſtkim Rządom, iż nie może nie przełożyć, iż nayszczegulniey od dotrzymania traktatow i konwencyow zależy poważanie publicznych Rządow, i z tego to względu nalegał o pozwolenie opatrzenia w żywność *Erenbreitſteinu*. Na ten czas Miniſter *Bonnier* uſilnie nalegał o to wſzyſtko, co przełożył, powtarzaiąc zapewnienia o ſpokoynych Rządu *Francuzkiego* zamiarach, i wyrażaiąc życzenia, ażeby naypierwsza Deputacyi odpowiedź była zdolną ſprawić oſtateczne zbliżenie ſię bez ściągania potrzeby długich roztrząsań, ktòremi Rząd *Francuzki* iuż ieſt zmordowany, i nie może ſię iuż na dalszą ſkłonić powolność. Zapewnia przytym podać tłumaczenie, ſkoro odpowiedź naſtąpi. Obywatele *Jean Debrie* i *Roberjeot* przykładali ſię czasami do tey rozmowy; lecz to tylko na poparcie wniosków i odpowiedzi ſwego kolegi *Bonnier*. Hrabia *de Metternich* zakończył tę rozmowę oświadczeniem, iż ſobie podchlebia być wkrotce w ſtanie przeſłania *resultatum* oſtatnich deliberacyow Deputacyi Rzeſzy, w ktorych okoliczność ściągaiąca ſię do *Erenbeitſteinu* będzie zapewne obszerniey wyſzczegulniona.

Legacya *Francuzka* na Notę Miniſtrow *Pruſkich* względem oznaczenia za granicę w dolnym *Renie* rzeki *Wahal*, iako odnogi *Reńſkiey*, odpowiedziała, iż inſtrukcye dane im od rządu *Francuzkiego* względem uſtanowienia granicy, nadto są wyraźne i formalne, żeby mogli ie w czymkolwiek zwolnić. Radzili więc aby Miniſtrowie *Pruscy* proſto udali ſię w tey mierze do Dyrektoryatu.

z Rzymu dnia 9. *Października.*

We wszyſtkich częściach naszey Rzpltey czyni ſię spieszne rekrutowanie, ktòre doſtarczyć może 40. tyſięcy ludzi.— Wydano tu na publiczność liſt z *Alexandryi*, pod d. 25. Sierpnia, zawieraiący niektòre nowe o wyprawie *Egipſkiey* szczeguły: Zapierwszym naszym zbliżeniem ſię do *Alexandryi*, *Mamelukowie* zaczęli ſtrzelać z okien, na co za użyciem naszey taktyki, zdobyliśmy twierdzę ſzturmem. Naſi żołnierze mszcząc ſię śmierci niektòrych ſwoich towarzyszow, wycięli wszyſtkich *Mamelukow*, procz małey części, która ſię ſchroniła do meczetu. Przez pierwsze wrażenie trwogi, mieszkańce pozamykali ſię w domach, dla czego w pierwszych dniach muſieliśmy przeſtawać na naszych morſkich żywnościach, lecz wkròtce otworzone targi *Alexandryiſkie*, wszyſtkiego nam doſtarczyły. Dla ułatwienia kupna złożona była kommiſſya dla oznaczenia wzaiemney wartości monet. *Buonaparte* za przybyciem swoim ſtarał ſię pozyſkać zaufanie i przyiaźń *Szeryſa*, kròry ozdobiony troykolorową szarſą, przyłożył ręce na pierſi, a wzywaiąc *Allah*, oświadczał mu wdzięczność swoią. Lecz wodz ſpoſtrzegł wkrotce, iż ten zdrayca miał taiemne porozumienia z *Mamelukami*, i ſkryty ſpisek knował. Kazał go więc zaprowadzić pod ſtrażą na okręt *Wschod*, zkąd był przewieziony na brygantynie do *Nilu*. *Buonaparte* wziął potym w zakład dzieci nayznacznieyszych osob w kraiu, i rozkazał wyſtawić dwie baterye, iedną na drodze do *Kairu*, drugą na wniyściu do ſtarego portu, a ogarniaiąc myślą swoią wszyſtkie potrzeby, założył lazaret, pierwszy, który widziano w portach *ottomańſkich*. Kommiſſya nauk i kunsztow pod przewodnictwem Obywatela *Monge* zatrudnia ſię sposobami zabespieczenia woyſka od zarazy morowey, zniszczczenia ieżeli można tey zgubney klęſki, lub zmieyszenia iey ciosow. Generał *Kleber* dowodzi załogą *Alexandryiſką*, z 5000. ludzi złożoną, która ſtoi rozłożona na wielkiey przeſtrzeni pod miaſtem. *Alexandrya* tak iak wszyſtkie inne miaſta *Egipſkie*, odmienne od *europeyſkich*, nie ma wielkich gmachow zdolnych na koszary, a żołnierz nie może mieszkać w domach obywatelſkich. Oboz ten daie widok miły i nowy. Woyſka nasze, dla uchronienia ſię od obſitey rosy tamże spadaiącey, a która niedoſtatek deszczu w tym kraiu zaſtępuie, zamiaſt namiotow wyſtawili sobie małe szałasze, pokryte liściem palmowym, co czyni widok ieszcze przyiemnieyszym. Ztamtąd ſpoſtrzegać można obeliſk *Kleopatry* z granitu czerwonego, pokryty herogliſami. Kommiſſya nauk i kunsztow kazała podnieść iego podſtawę, która ſię była w ziemię zaklęſła. *Rozetta* ieſt miaſto naylepiey budowane w *Egipcie*. Generał *Menou* dowodzi w nim załogą, 2000. ludzi wynoszącą. Tak urządziwszy te miaſta, *Buonaparte* wyruszył do *Kairu* dnia 19. Meſsidora. Przez dwa dni trzeba było same ſtepy przebywać. Woda ktorą oſły i wielbłądy prowadziły zabrakła. Zołnierz znoſił pragnienie bez żadnego ſzemrania, i ciągnął daley marsz swoy przez gorące piaſki wśrzod ognia kanikuły. Na dniu 22. armia przybyła nad brzegi *Nilu*. Na d, 24. zniosł armią *mamelukow* pod *Chebrekir*, złożoną z samey kawaleryi pod kommendą *Muradbey*. *Mamelukowie* na wzor dawnych *Partow* walczą uciekaiąc, taktyka ich ieſt nieregularna, przypadaią, zſiadaią nagle z konia, wyſtrzelaią z fuzyow, nazad potym cofaią ſię, i znowu przychodzą, spuszczaiąc ſię zupełnie na szybkość koni ſwoich. Dnia 2. Termidora armia przybyła pod *Kair*. *Mamelukowie* pod dowodztwem *Ibrahim Beja* zebrali ſiły swoie, i oczekiwali na armią *Francuzką* pod piramidami w ſtanowiſku mocnym. Szańce ich były opatrzone liczną artylleryą, lecz natarczywa waleczność *Francuzow* dobyła ie bagnetem. Wszyscy odpor czyniący byli zabici, armaty zoſtały zabrane, 2500. trupow okryło pole bitwy, 1200. pierzchaiących znalazło zgon swoy w *Nilu*. Arabowie łotroſtwem ſię bawiący, obrali ich z sukien, a tak obnażone trupy na brzegach zoſtawili. Szczątki armii cofnęły ſię do wyższego *Egiptu*. Skłonność *mamelukow* do złota, ſprawia to, iż nawet w woynie wszyſtkie ſkarby z sobą maią, żołnierze naſi przeto bogatą zdobycz pozyſkali. —Dnia 4. *Buonaparte* przeszedł *Nil* na ſtatkach tureckich, i wszedł do *Kairu*, ktòrego zdobycie zapewni[illegible] mu possessyą całego *Egiptu*. Pomimo trudow i pr[illegible] marszow przez gorące puſtynie, armia okazała nieporuszone męſtwo. *Buonaparte* zawsze ſpokoyny, wpaia w nich nieograniczone zaufanie.

z Neapolu dnia 26. *Września.*

Czytamy w iedney z naszych gazet, iż Admirał *Nelſon* znalazł na iednym okręcie *Francuzkim* rozmaite drogie ſprzęty w *Malcie* zabrane, między innemi ſrebra nacechowane herbami rożnych Familiow; i że kazawszy odmalować te herby, poſłał ich rysunki Panu *Francone* miniſtrowi zakonu *Maltańſkiego* w *Neapolu*, dla wynalezienia ich właścicielow, maiąc zamiar powrocić im te srebra.— Mowią także, iż flotta *Roſſyiſka* na śrzodziemnym morzu ma na celu zdobycie *Malty*, i powrocenie tey wyspy zakonowi.—Oczekuiemy tu na Generała barona de *Mack*. ktòry ma obiąć naywyższą kommendę nad armią *Neapolitańſką* pod tytułem feldmarszałka. W towarzyſtwie iego ma przybyć wielu officerow wyższego ſztabu armii Cesarskiey, między innemi Xże de *Lichtenſtein* i hrabia de *Barco*.

z Medyolanu dnia 8. *Października.*

Papież znayduie ſię zawsze u Kartuzow w *Florencyi* i zdrowie iego mało co ieſt polepszone. Dnia 30 Września kardynał *Lorenzana* konſekrował P. *Spina* iednego z ſekretarzow Papieſkich na Arcy-Biſkupſtwo *Korynt͡ſkie in partibus*. Ta ceremonia odprawiła ſię w aſſyſtencyi Nuncyusza teraźnieyszego ſzefa kancellaryi Papieſkiey, oraz X. *Salvi* Biſkupa de *Groſetto* w *Toſkanii*. Kancellarya Papieſka znacznie ieſt zatrudniona wydawaniem dyspensow, łaſk i konſensow duchownych. Wiele szlachetnych familiow otrzymało uwolnienie od poſtu. Wielka także liczba duchownych między ktoremi kilku Kartuzow w *Florencyi* zoſtali ſekularyzowanemi.

Od granic Włoſkich dnia 12. *Października.*

Statek *Albańſki* dnia 8. t. m. do *Tryeſtu* przybyły doniosł, iż złączone eſkadry *Roſiyiſka* i *Turecka* przypłynęły do *Neapolu* w *Romanii*.— Liſty z *Meſſyny* wyrażaią, iż wielka część eſkadry *Angielſkiey* ktòra trzymała w oblężeniu *Cadix*, wyszła na śrzodziemne morze dla przyłożenia ſię do ważnych działań, które naſtąpić maią.— Donoszą z *Ankony*, iż ſtatek kanonierſki la *Frimaire* zabrał i zaprowadził do *Corfu* cztery ſtatki pod kommendą *Turecką*. *Francuzi* znacznie pomnożyli fortyfikacye w *Ankonie*. Mieyſce to opatrzone zoſtało we wszyſtkie należące do długiego oblężenia potrzeby.

OBWIESZCZENIA.

Gdy weryfikacya długow i podanych pretensyi do bywszey Rzeczypospolitey Polſkiey przez osoby ſkładaiące niegdyś iey woyſko ſtosownie do niedawno wyszłego obwieszczenia na dniu 21. Novembris Roku bieżącego zaczyna ſię, tedy za rzecz potrzebną osądzono oſtrzedz ninieyszym uwiadomieniem wszyſtkich w ogulności o tym; czego ſię po tychże woyſkowych osobach w czaſie teyże weryfikacyi wymagać będzie.— 1.) Iż każdy popieraiący ſwe pretensye, mieysce swego teraznieyszego przemieszkiwania okazać, przez autentyczne od swey *respective* mieyscowey zwierzchności zaświadczenie obowiązanym będzie.— 2.) Iż ieżeli pretensye po zmarłych osobach woyſkowych przez ich ſukcessorow popierane będą, tedy ciż sukcessorowie dzień zeyścia ich z tego świata, przez autentyczną sepulturę dowieść maią.— 3.) Iż patenta na rangi w oryginałach ſkładane być powinny.—4.) Iż ci, którzy ſię podali iakoby ſwe rangi popłacili, złożyć na to dowody obowiązani będą.— 5.) Iż przy roztrząsaniu pretensyi osob woyſkowych, wszyſtko to, co tylko w obwieszczeniu pod dniem 9. Auguſta Roku bieżącego wyszłym, względem weryfikacyi podanych do bywszey Rzpltey pretensyi, przepisano zoſtało, ſzczegulniey przeſtrzeganym będzie.— Dan w Warszawie dnia 17. 8bris 1798. Roku.

Kommiſſya do uregulowania długow ś. p. Króla Jmci i bywszey Rrzeczypospolitey Polſkiey.

Kommiſsya wspolna przez Nayiaśnieysze dwa Dwory Cesarſkie, i Królewſko Pruſki, do upadłych ſześciu Bankow, to ieſt: UUr: Piotra *Teppera*, Karola *Schultza*, Fryderyka *Kabrita*, Prota *Potockiego*, Macieja *Łyszkiewicza*, i Jana Dawida *Heislera*, wyznaczona.— Na żądanie JW. Mikołaia *Junoszy* Piaſkowſkiego Staroſty Taraszczańſkiego Orderow Polſkich kawalera ſtosownie do Rezolucyi Kommiſsyi ſwoiey pod dniem 10. Mieſiąca i Roku teraźnieyszych wyszłey nakazuie, aby JW. Michał Ogińſki bywszy Podſkarbi W. Litt: Orderow Polſk: kawaler z mieysca mieszkania niewiadomy na dzień 5. Mieſica Liſtopada Roku teraźnieyszego lub w ten czas kieky ſprawa JW. Piaſkowſkiego tak z JW. Protem Potockim Wowodą Kijowſkim, iako i iego wierzycielmi o nabycie ſumm na maiątek JW. Piaſkowſkiego do ſądzenia wołana przypadnie, osobiście lub przez Plenipotenta ſtawił ſię, wzzlędem czego przez gazety ſię obwieszcza, z oſtrzeżeniem, iż czyli ſię ſtawi lub nie, Kommiſsya podług prawideł oney przepiſanych poſtąpi.— Dan w Warszawie dnia 24. Mieſiąca Października Roku 1798 *Tomasz Wędrychowſki S. K. B. Regent.*

Na fundamencie powtorney rezolucyi Nayiaśnieyszey Kommiſsyi Bankowey dnia 13. Miesiąca Pazdziernika roku bieżącego 1798. wyszłey, Adminiſtracya Maſsy JW. Prota Potockiego uwiadomia Publiczność, iż Licytacya Zegarka bryliantami i medalionu bryliantami kameryzowanych na dniu 30. Stycznia w Roku naſtępuiącym 1799. przypadaiącym w Pałacu Tepperowskim przy Ulicy Miodowey na pierwszym piętrze w Izbie Deputacyi maſsy JW. Prota Potockiego po obiedzie o godzinie 3. zaczynać się będzie, i takowe effekta naywięcey daiącemu za gotowe pieniądze w złocie ważnym obrączkowym za poprzedzaiącą approbacyą N. K. B. sprzedanemi zoſtaną. Dan w Warszawie 25. Miesiąca Pazdziernika Roku 1798.

Skrypt zgubiony Zydowki *Drwoiry Aronowey* z Sandomierza, na nic ſię nikomu nie może przydać, ktoby go znalazł, ma ſię udać do kantoru gazety korrespondenta odbierze przyzwoitą nadgrodę.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze.* — Exemplarz groszy 20.